● № 13 (6376) ● Otrdien, 1993. gada 16. februārī ● Cena: abonentiem 5 LVR, kioskos – līgumcena

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

□ Bezdarbniekus gaida meža darbi *2. lappusē*
□ Turpinām sarunu par linkopību *3. lappusē*
□ Līvānietis V.Gors atbild līvānietim A. Grigorjevam *3. lappusē*

ZIŅAS

● Kad sievietei ir pienācis laiks dot dzīvību mazulim, vienalga, vai tas notiek pirmo reizi vai arī atkārtoti, viņa dzemdību nodaļas slieksnim kāpj pāri ar bažām un uztraukumu. Preiļu mediķi parūpējušies, lai turpmāk vismaz daļa uztraukumu būtu noņemta, proti, topošā māmiņa pirms dzemdībām var noslēgt līgumu ar ārstu un vecmāti par individuālajiem pakalpojumiem.

Samaksājusi noteiktu summu, viņa saņem garantiju, ka dzemdību laikā pie viņas atradīsies ārsts un vecmāte, ko personīgi iepriekš būs izvēlējusies, un ka viņi visu uzklausīs, žēlos, jutīs līdzi un uzmundrinās, un sēdēs līdzās. Parastā darba organizēšana dzemdību nodaļā ir tāda, ka ārsts ierodas sarežģītākos gadījumos, bet vecmātei vienlaicīgi ar rūpēm par topošo māmiņu vēl ir citi darbi, kas jāpaveic dežūras laikā.

Ko darīt tām, kas nevēlēsies slēgt šādu līgumu vai arī maksājamā summa liksies par lielu? Gluži vienkārši, tāpat kā līdz šim augu diennakti strādās tas ārsts un pārējie mediķi, kam pienākusi dežūra. Un tā, iespējams, vienlaicīgi dienas gaismu ieraudzīs viens mazulis vienu mediķu, bet otrs — citu mediķu rokās.

Pēc šādas metodes strādājot arī Saldus rajona slimnīcā.

● Paši mazākie līvānieši piektdien noskatījās leļļu izrādi «Kaķu nams», ko bija atveduši Daugavpils ķīmiķu kultūras nama pašdarbnieki. 10.-12. klašu jaunieši no Līvānu 1. vidusskolas ciemojās pie draugiem Rokišķu vidusskolā Lietuvā, kur zēni vispirms sacentās basketbolā, bet pēc tam visi sekoja spēlei «Mīlestība no pirmā acu uzmetiena» starp abu skolu jauniešu komandām. Un kas gan ir jaunība bez dejām...

Bet tie līvānieši, kuriem lauzējs kaulos vai dūrējs sirdī, kā arī citi sirdzēji vakar tikās ar Latgales tautas medicīnas asociācijas ekstrasensu Oskaru Peipiņu tematiskā pasākumā «Palīdzi sev un citiem».

● Piektdien uz rajona matemātikas olimpiādi Preiļu 2. vidusskolā ieradās viskuplākais skolēnu skaits, apmēram simts labu rēķinātāju un gandrīz no visām rajona skolām. Kamēr 5.-8. klašu bērni cīnījās ar uzdevumiem, skolotāji, kas viņus pavadīja, ieradās skolu valdē, kur tikās ar lektori no Izglītības attīstības institūta Maiju Vītumu, kura ir ļoti augstas klases speciāliste, darbojas arī komisijā, kas sastāda uzdevumus vispasaules matemātikas olimpiādēm. Maija Vītuma analizēja pagājušā gada matemātikas eksāmenu rezultātus un to vērtēšanas objektivitāti, kā arī runāja par desmitballu vērtēšanas sistēmu vispār un par citām matemātiskām lietām.

L.Rancāne

● Ceturtdien notiks Preiļu pilsētas Tautas deputātu padomes sesija. Deputātiem būs jāizlemj jautājums par iespējamo bērnudārza likvidāciju. Šāda nepieciešamība radusies tālab, ka bērnu skaits, kuri apmeklē pirmsskolas iestādes, praktiski ir tik vien, lai pilnīgi noslogotu vienu bērnudārzu. Strādāja deputātu kultūras komisija, kura savus apsvērumus jau izteikusi pilsētas valdei, bet galīgo lēmumu pieņems deputāti sesijā. Bērnudārza slēgšanas gadījumā paredzams, ka tā telpas nodos Preiļu 1. vidusskolai.

● Joprojām virmo kaislības Preiļu tirgū, kur pārtikas preces pārdod kopā ar automašīnu rezerves daļām. Virmo kaislības arī ap tirgus laukumu, jo pircēju un pārdevēju skaita krasa palielināšanās un iespējamās peļņas dēļ par tirgus saimniekiem grib kļūt daudzi.

Deputātiem sesijā nāksies izlemt, kam dot priekšrocības — patērētāju biedrībai, kura it kā skaitās tirgus saimnieks, privātuzņēmējiem, kuri vai ik dienas klauvē pie pilsētas valdes priekšsēdētāja kabineta durvīm un uzstāj par tirgus laukuma privatizāciju un sola to labiekārtot.

Varbūt iespējams trešais variants, proti, — tirgus kļūst municipāluzņēmums un aizstāv pilsētas iedzīvotāju, nevis vienas biedrības vai atsevišķu uzņēmīgu cilvēku intereses. Pilsētas deputātiem, kā saka, dotas izvēles tiesības.

● Preiļos sagaidāma interesanta tiesas prāva — starp «rojālistiem» un pilsētas municipālpolicijas vadītāju. Spirta tirgotāji iesūdzējuši tiesā municipālpoliciju par to, ka tā konfiscējusi grādīgo dziru un līdz ar to tirgotāji cietuši materiālus zaudējumus, jo, lūk, vienam no viņiem bijusi izdota tirdzniecības atļauja. Kā šī prāva beigsies, lems tiesa, bet «rojālisti» pieprasa 55 tūkstošus LVR lielu kompensāciju. Cilvēki, kas apveltīti ar humoru izjūtu, pieļauj, ka tiesas dienā pie tiesas nama var būt pikets, kurā «Royal» cienītāji aizstāvēšot tā tirgotājus.

● Preiļu pilsētas valdes priekšsēdētāja vietnieks Voldemārs Upenieks «Novadniekam» sniedza informāciju sakarā ar iedzīvotāju pretenzijām par apgaismojuma atslēgšanu daudzdzīvokļu namu pagrabos. Šāds valdes rīkojums tapis sakarā ar lielo elektroenerģijas patēriņu tieši pagrabtelpās. Negodīgi iedzīvotāji pagrabos likuši gan ledusskapjus, gan iekārtojuši darbnīcas, bet daži pirmo stāvu īrnieki pat savus dzīvokļus pieslēguši kopējam skaitītājam, lai ekonomētu uz citu rēķina. Pilsētas budžetā, Upeniekprāt, neesot tik daudz naudas, lai samaksātu par elektroenerģijas patēriņu pagrabtelpās.

Kur izeja? Ja īrnieki vēlas, lai apgaismojumu pagrabtelpām pieslēgtu, tad sekcijas iedzīvotājiem jāvienojas, ka viņi paši apmaksās par elektrību. Ja īrnieki izlietos tik, cik nepieciešams pagrabu apgaismojumam, tad šīs summas būs minimālas un ģimenes budžetā nekādas problēmas neradīs. Vienlaikus iedzīvotāji kontrolēšot enerģijas izmantošanu.

● Slavenais rajona ūdensslēpotāju klubs ir uz pašlikvidēšanās robežas. Iemesls — štata darbinieku uzturēšanai un treniņu organizēšanai nav naudas. Pat vairāk. Šobrīd nav zināms, kas maksās un vai maksās atbrīvotajiem darbiniekiem bezdarbnieku pabalstu.

Kā «Novadnieku» informēja kluba priekšsēdētājs Jānis Kokins, patlaban nevarot prognozēt, vai klubs pārtaps par privātfirmu un turpinās sportistu sagatavošanu, jo viņš nevienā instancē neesot izjutis pretimnākošu un saprotošu attieksmi.

● Kārtējo reizi paaugstināta maksa par telefona sakariem. Kāds jokdaris (vai zinātājs) piezvanīja «Novadniekam» un paziņoja, ka tas esot saistīts ar to, ka rodoties papildus izdevumi sakarā ar pieslēgšanos pie telefonu tīkla un sarunas noklausīšanos. Gandrīz noticēju teiktajam. Jo arī no mana darba un mājas telefona (īpaši pēdējā laikā) lietišķu un tīri personisku telefonsarunu laikā nereti ir sajūta, ka «runājam» trijatā, — kā vecajos partijas varas laikos.

A.Iļjina

● Ar februāri pagarināti daži vilcienu maršruti. Vilciens Rīga — Bigosova tagad kursē līdz Polockai. Līvānos tas pienāk plkst. 19.06, atpakaļ uz Rīgu izbrauc 7.31. Vilciena Krustpils — Daugavpils galapunkts tagad ir Robežnieki, caur Līvāniem tas brauc plkst. 6.10, atpakaļ uz Krustpili — plkst. 18.31. Pārējo vilcienu satiksmes maršruti un laiks nav mainījušies.

L.Zenkeviča

Valdes sēde Līvānos

Pēc izskatāmo jautājumu daudzuma plaša valdes sēde notika piektdien Līvānos. Svarīgākais starp tiem bija pagaidu deklarācijas par dzīvokļa pabalstu mazturīgajām ģimenēm pieņemšana.

Par mazturīgu tiek uzskatīta ģimene, kurā pēdējo triju mēnešu laikā uz katru ģimenes locekli ienākumi ir mazāki par 80 procentiem no valdības noteiktā iztikas minimuma. Dzīvokļu pabalstu piešķir arī tām personām, kuras sava vecuma vai invaliditātes dēļ nespēj iesaistīties darba tirgū un kurām saskaņā ar LR Laulības un ģimenes kodeksu nav apgādnieku vai arī šie apgādnieki mazturības vai ilgstoša bezdarba dēļ nespēj sniegt materiālo palīdzību. Paredzētas arī citas iedzīvotāju grupas, kurām var piešķirt pabalstu, kas domāts februārim, martam, aprīlim.

Līvānu siltumtīklu uzņēmums biokīmiskajai rūpnīcai ir parādā 21 miljonu LVR, bet, piemēram, decembrī par siltumu samaksāja vairāk nekā puse dzīvokļu īrnieku, janvārī — mazāk nekā puse, bet februārī gandrīz vēl nav sākts maksāt.

Valdes sēdē izskatīts arī nolikums par administratīvās atbildības noteikumiem, praktiski to pašu arī atstājot. Izmainīti tikai soda naudas apmēri. Apstiprināts pieņemšanas — nodošanas akts par valsts īpašuma nodošanu pašvaldības īpašumā. Nodots biokīmiskās rūpnīcas bērnudārzs, dzīvojamā māja Lāčplēša ielā 27, sporta komplekss un bijusī lopkautuve. Nolemts tuvākajā laikā sarīkot bijušo bērnudārzu inventāra un veļas, kas nederēja skolām, izpārdošanu daudzbērnu ģimenēm. Valdē nolemts arī pieteikt cīņu apkārt klīstošajiem kaķiem un suņiem.

Nolemts no rajona piešķirtos 123 tūkstošus sadalīt bezdarbniekiem, kuri dažādu iemeslu dēļ nesaņem pabalstu, kā arī ilgstošiem bezdarbniekiem, taču šī summa sanāks apmēram 400-500 rubļu katram.

L.SILA

LAUKU AKTUALITĀTES

PĒC ATVIEGLOTIEM NOTEIKUMIEM

Latvijas Republikas Meža ministrija 1992. gada decembrī deva norādījumus par vienkāršotu un atvieglotu kārtību koku ciršanas biļešu izsniegšanai zemnieku saimniecību mežos.

Tas darīts, lai sekmētu mežizstrādes darbu izpildi vispiemērotākajā gada laikā, vienkāršotu un atvieglotu kārtību koku ciršanas biļešu izsniegšanā zemnieku saimniecību mežos. Jaunie noteikumi darbosies tikai ziemas sezonā — no kārtējā gada 1. oktobra līdz 31. maijam.

Koku ciršanas biļeti izsniedz vietējais valsts mežzinis pēc zemnieku saimniecības iesniegtajiem datiem ar ciršanas un izvešanas termiņu līdz 1. oktobrim.

Izcērtamos kokus vai nu izdasto zemnieks pats vai to dara valsts mežsargs vai cita kompetenta persona, nomērot koka caurmēru 1,3 metru augstumā no sakņu kakla un datus ieraksta dastlapā. Reizē ar koka mērīšanu, tos iedala trijās tehniskā derīguma kategorijās.

Zemnieku saimniecībās celmu naudas samaksa valsts budžetā tiek atlikta bez soda naudas nomaksas, ja šī celmu nauda tiek iemaksāta līdz saimnieciskā gada 1. aprīlim. Pagasta valde ar savu lēmumu var atlikt celmu naudas iemaksu pagasta budžetā (kā nodokli par meža zemi) līdz kārtējā gada 1. jūlijam.

Koku ciršanas biļetes ailē «Atzīmes par samaksu» jānorāda celmu naudas nomaksas termiņš.

Ja zemnieku saimniecība koku ciršanas biļeti pieprasa pēc kārtējā gada 21. marta pavasara — vasaras periodam vai ziemas sezonā biļetē norādītos kokus nav izcirtusi, celma nauda jāmaksā pilnā apmērā.

Zemniekiem līdz kārtējā gada 30. septembrim ir jāiesniedz valsts mežniecībā dati par iegūto kokmateriālu daudzumu pa sortimentiem kubikmetros.

A.Rudzītis,
virsmežzinis

PAR DEGVIELU PARŪPĒSIES VALDĪBA, NAUDA JĀMEKLĒ PAŠIEM

Rīgā notika rajonu lauksaimniecības departamentu galveno inženieru un enerģētiķu sanāksme, kurā par gatavošanos pavasara sējai (materiāli tehnisko nodrošinājumu) runāja Lauksaimniecības ministrijas Mehanizācijas un enerģētikas pārvaldes priekšnieks Aivars Zosulis.

Kā «Novadnieku» informēja rajona lauksaimniecības departamenta priekšnieka vietnieks Jānis Desainis, īpaša uzmanība bijusi pievērsta lauksaimniecības tehnikas tehniskajai sagatavotībai, remontdarbiem un ar tiem saistītajām problēmām. Situācija novērtēta kā smaga. Īpašas bažas sagādājot gan rezerves daļu trūkums, gan tehnikas izvazāšana.

A.Zosulis solījis, ka valdība parūpēsies, lai sējas laikam un vajadzībām republikas lauki tiktu nodrošināti ar nepieciešamo degvielu. Barterdarījumos ar Azerbaidžānu Latvija saņemšot 44 tūkstošus tonnu dīzeļdegvielas, kuras pietiks, lai apsētos.

Degvielu sadalīs pa reģionu naftas bāzēm, un katrs pagasts varēs nopirkt tik, cik nepieciešams, lai apstrādātu lauksaimniecībā izmantojamo zemi. Uz vienu hektāru zemniekiem, paju sabiedrībai vai piemājas zemes lietotājam pienāksies 20 litri dīzeļdegvielas par 30 rubļiem litrā. Šajā cenā ieskaitīta samaksa par piegādāšanu līdz pagastam.

ELEKTROLĪNIJAS — BEZ UZRAUDZĪBAS

Republikas Energokontroles darbinieki izsaka bažas, ka laukos likvidējoties paju sabiedrībām, elektrolīnijas paliek bez uzraudzības. Rodas ļoti lieli energoresursu zaudējumi, jo no lielajiem transformatoriem tiek atslēgtas fermas un citi saimnieciskie objekti, visi elektroskapji ir vaļā, skaitītāji nedarbojas.

Kā uzskata republikas Energokontrole, pienācis laiks pagastos veidot sabiedrības ar ierobežotu atbildību, kuras rūpēsies gan par energouzraudzību, gan elektrolīniju tehnisko kārtību un drošību.

TRAKTORI IR, BET DĀRGI MAKSĀ

SIA «Agroapgāde» vadītājs Jānis Šņepsts nupat atgriezies no Minskas (Baltkrievija) traktoru rūpnīcas. Viņš «Novadniekam» pastāstīja, ka traktoru un to rezerves daļu pirkšana būs problemātiska. Baltkrievu traktoru rūpnīca esot gatava Latvijas zemniekiem piegādāt traktorus, taču tikai par valūtu. Lētākais traktors maksāšot 3700 USD, dārgākais — 4800 USD. Arī rezerves daļu cenas «sālītas». Piemēram, starteri varēšot nopirkt par 140 USD.

Baltkrievu noteikto bargo cenu dēļ Krievija nu jau esot atteikusies no Baltkrievijas produkcijas un uzsākšot ražot savus mazjaudas traktorus. Bet ko darīs Latvija, pagaidām grūti prognozēt. Varbūt, ja zemnieks varēs saņemt kredītu, pirks Skandinavijas valstu mazjaudīgo lauksaimniecības tehniku?

Vēl J.Šņepsts informēja, ka tehnikas un rezerves daļu esot pietiekoši, «Agroapgāde» nepieciešamo iepirks, ja vien būs pasūtījums no zemniekiem un paju sabiedrībām. Teiksim, 750 pļaujmašīnas, kuru cena būs aptuveni 40000 LVR, jau iepirktas.

AGRONOMI DOMĀ PAR SĒKLU ŠĶIRNĪBU

Rajona lauksaimniecības departamenta galvenais agronoms Jānis Kivlenieks pastāstīja, ka, tiekoties ar kolēģiem no citiem rajoniem, Rīgā sprieduši par sēklkopības sistēmu Latvijā. Uzdevums — izaudzēt Latvijas klimatiskajiem apstākļiem piemērotas un ražīgas vietējās šķirnes.

Vēl rajonu lauksaimniecības departamentu agronomi tikuši iepazīstināti ar kārtību, kādā varēs vai nevarēs pārdot graudus, kurus zemnieki audzēs šovasar. Valdība pilnvarojusi Labības biroju izveidot valsts rezerves fondu, kuram graudus iepirks par valsts noteiktām cenām — 160 tūkstošus tonnu. Protams, tas ir maz. Un šī mazumiņa kvotas tiks noteiktas katram rajonam. Par pārējās izaudzētās produkcijas noietu zemniekiem un paju sabiedrībām jādomā pašām, meklējot pircējus un slēdzot līgumus.

LAUKSAIMNIEKI PRASA KREDĪTU

Pavasara lauku darbu nodrošināšanai lauksaimnieki prasā īstermiņa kredītu (uz pus gadu) — 6,6 miljonus LVR. Protams, uz atvieglotiem noteikumiem. Ja būs kredīti, ir garantija, ka šopavasar apsēsies.

Ja nē, acīmredzot, daļa Latvijas lauku paliks neapsēti. Arī mūsu rajonā. No valdības un Latvijas Bankas pagaidām uz šo lūgumu nekādas atbildes nav.

Aina Iļjina

5. SAEIMAS VĒLĒŠANAS 1993. 05.–06. 06.

KĀ TIKS VEIDOTAS SAEIMAS VĒLĒŠANU KOMISIJAS

Lai nodrošinātu Saeimas vēlēšanu organizatorisko un juridisko norisi, Latvijā tiks izveidotas (bez Centrālās vēlēšanu komisijas) apgabalu, rajonu, Rīgas pilsētas rajonu (priekšpilsētu) un pilsētu, kā arī vēlēšanu iecirkņu komisijas.

Apgabalu vēlēšanu komisijas

Saeimas vēlēšanām izveidoti pieci vēlēšanu apgabali: Rīgas pilsētas, Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales.

Apgabalu vēlēšanu komisijas (Latgales apgabala vēlēšanu komisijas atrašanās vieta būs Rēzekne) tiek veidotas no personām, kas reģistrētas kā Latvijas pilsoņi, sasniegušas 18 gadu vecumu un kurām saskaņā ar likumu «Par 5. Saeimas vēlēšanām» ir tiesības vēlēt.

Tiesības pieteikt apgabala vēlēšanu komisijas locekļu kandidātus ir sabiedriskajām organizācijām, atsevišķiem vēlētājiem vai to grupām. Par apgabala vēlēšanu komisijas locekļa kandidātu var pieteikt jebkuru vēlētāju no attiecīgā vēlēšanu apgabala. Kandidāti jāpiesaka līdz 1993. gada 15. martam Rēzeknes pilsētas padomei. Viena un tā pati persona nevar būt citas vēlēšanu komisijas loceklis. Par apgabala vēlēšanu komisijas locekli nevar būt arī persona, kas pieteikta par deputāta kandidātu.

Rajona vēlēšanu komisija

Saskaņā ar likumu «Par 5. Saeimas vēlēšanām» arī Preiļu rajonā jāizveido rajona vēlēšanu komisija.

Rajona vēlēšanu komisijā pieteikt tās locekļu kandidātus ir tiesības sabiedriskajām organizācijām, atsevišķiem vēlētājiem vai to grupām. Par kandidātiem var pieteikt personas, kas ir reģistrētas kā Latvijas pilsoņi, sasniegušas 18 gadu vecumu un kurām ir tiesības vēlēt. Rajona vēlēšanu komisijas loceklis nedrīkst būt citas vēlēšanu komisijas loceklis. Rajona vēlēšanu komisijas locekļu kandidāti jāpiesaka rajona valdē līdz 1993. gada 15. martam.

Rajona vēlēšanu komisijā ievēlēs 7 vēlēšanu komisijas locekļus rajona Tautas deputātu padome, kārtībā, kāda noteikta likumos par pašvaldībām.

Iecirkņu vēlēšanu komisijas

Katrā pagastā un pilsētā tiks izveidots vismaz viens vēlēšanu iecirknis. Atbilstoši izveidotajiem iecirkņiem pilsētu un pagastu valdes noteiks katras komisijas skaitlisko sastāvu ne mazāku par 5 un ne lielāku par 15 locekļiem. Termiņus, līdz kuriem var pieteikt komisijas locekļu kandidātus, izziņos pilsētu un pagastu Tautas deputātu padomju valdes.

Tiesības pieteikt vēlēšanu iecirkņa komisijas locekļu kandidātus ir sabiedriskajām organizācijām, atsevišķiem vēlētājiem vai to grupām. Par kandidātiem var pieteikt personas, kas reģistrētas kā Latvijas pilsoņi, sasniegušas 18 gadu vecumu un kam ir tiesības vēlēt. Vēlēšanu iecirkņa komisijas loceklis nedrīkst būt citas vēlēšanu komisijas loceklis.

Balsošana par pieteiktajiem kandidātiem notiks likumos par pašvaldību noteiktajā kārtībā.

Vēlēšanu iecirkņu komisijas sāks darbu 1993. gada 16. maijā.

* * *

Vēlēšanu komisiju locekļu kandidātu pieteikumos jānorāda kandidāta vārds, uzvārds, dzimšanas gads, personas kods, darba vieta un nodarbošanās. Pieteikumam jāpievieno pieteiktā kandidāta rakstisks paziņojums, ka viņš piekrīt savas kandidatūras izvirzīšanai.

Par Saeimas pirmsvēlēšanu materiālu publicēšanu «Novadniekā»

Latvijas pilsētu un rajonu avīzes, par spīti dažu nelabvēļu prognozēm, ka tās drīz bankrotēs, turpina iznākt, pat vairāk — to lielākā daļa 1993. gadā ir saglabājušas savu lasītāju skaitu un pat to palielinājušas. Tāpēc tagad, kad sākusies sagatavošanās Saeimas vēlēšanām, dažādas partijas un kustības, kuras cer uz vietām Latvijas jaunajā parlamentā, tieši vietējām avīzēm sāk pievērst arvien lielāku uzmanību. Un tas ir saprotams. Ja, piemēram, kāda partija vai kustība publicēs savu priekšvēlēšanu programmu vai citu dokumentu «Lauku Avīzē», tad Preiļu rajonā to izlasīs mazliet vairāk nekā 4000 cilvēku, ja «Dienā» vai «Neatkarīgajā Cīņā» — pāri par 1000 cilvēkiem, ja «Latvijas Jaunatnē» — mazāk nekā 1000 cilvēku. Bet «Novadnieka» lasītāju skaits patlaban ir vairāk par 5400 un turpina palielināties.

Ņemot vērā, ka pieaug interese par publicēšanās iespējām, «Novadnieks» paziņo:

1. Katrai partijai un jebkurai citai organizācijai, kas oficiāli piedalīsies Saeimas vēlēšanās likumā noteiktajā kārtībā, atļausim publicēt vienu savu materiālu (pirmsvēlēšanu programmu vai jebkuru citu dokumentu) bez maksas apjomā līdz 1,5 mašīnraksta lapām.

2. Jebkurus citus materiālus ievietosim tikai par maksu, savstarpēji vienojoties ar ieinteresēto pusi. Redakcijas kontakttelefons 22059.

«Novadnieks» neplāno izvērst savās lappusēs diskusijas par pirmsvēlēšanu programmām, tāpēc neaicina lasītājus rakstīt savas atbalstošās vai noraidošās vēstules — katrs vēlētājs savu attieksmi pret to vai citu partiju vai organizāciju varēs izteikt, balsojot vēlēšanu dienā. Taču redakcija patur tiesības uz savu viedokli un tiesības to paust komentāru veidā.

Uzmanību: telefonaptauja!

Ko gribam vēlēt Saeimā?

Lai uzzinātu rajona iedzīvotāju domas, «Novadnieka» redakcija rīko telefonaptauju «Ko gribam vēlēt Saeimā?».

Parīt, 18. februārī, aicinām savus lasītājus no plkst. 10.00 līdz 12.00 piezvanīt pa tālruni 22059 un atbildēt uz diviem jautājumiem:

1. Ja Saeimas vēlēšanas notiktu tagad, par kuras partijas vai organizācijas listi jūs balsotu?

2. Kurus konkrēti cilvēkus jūs gribētu redzēt par Saeimas deputātiem (nosaukt 2-3 uzvārdus)?

Līdzīgu telefonaptauju plānojam neilgi pirms Saeimas vēlēšanu dienas, lai salīdzinātu, kā mainījies vēlētāju noskaņojums un attieksme.

Valdība risina jautājumu par bezdarbnieku iesaistīšanu meža darbos

Gan republikā, gan rajonā joprojām turpina augt bezdarbnieku skaits. 1993. gada februāra sākumā Preiļu valsts nodarbinātības dienesta nodaļā reģistrējušies vairāk nekā 2000 bezdarbnieku, no kuriem 1700 cilvēkiem piešķirts bezdarbnieka statuss, bet 1230 saņem bezdarbnieka pabalstu. Jāpiezīmē, ka jau vairāk nekā 300 cilvēkiem pabalsta izmaksas periods ir izbeidzies.

Pašreizējā smagajā periodā pastāv vairākas iespējas, kā iesaistīt bezdarbniekus ražošanā. Viena no tām ir organizēt pagaidu sabiedriskos darbus. Ar šo jautājumu būtu jānodarbojas pašvaldībām. Lielāka uzmanība būtu arī jāpievērš bezdarbnieku pārkvalificēšanai. Tomēr pagaidām visiem šiem pasākumiem pietrūkst līdzekļu.

Lai stāvokli kaut nedaudz izmainītu, Latvijas Republikas Labklājības ministrija kopā ar Meža ministriju ir atradušas iespēju daļu bezdarbnieku nodarbināt mežizstrādē. Meža darbu izpildei ir nepieciešama attiecīga kvalifikācija, kuru var iegūt speciālos apmācību kursos. Apmācību mežizstrādes darbu pamatprofesijās, tai skaitā darbam ar rokas motorzāģiem, veic Rūpniecības un enerģētikas ministrijas Meža nozaru mācību centrā Ogrē. Šeit tiek nodrošināta bezdarbnieku apmācības finansēšana no valsts budžeta līdzekļiem. Paredzēts, ka pēc apmācības attiecīgajiem cilvēkiem tiks izsniegtas arī koku ciršanas biļetes, radot iespēju uzsākt uzņēmējdarbību. Tā kā lielākajai daļai bezdarbnieku nav nepieciešamo līdzekļu šīs uzņēmējdarbības uzsākšanai, tiks rastas iespējas saņemt koku ciršanas biļetes ar atliktu celmu naudas nomaksu, kā arī iegādāties motorzāģus uz nomaksu. Tāpat valsts virsmežniecībām dots uzdevums atrast starpcirtes ciršanas fondu, kur varētu ierādīt katram sagatavotajam bezdarbniekam darba zonu no 100 līdz 200 kubikmetru kokmateriālu sagatavošanai.

Norīkojumus uz mācību centru dod valsts nodarbinātības dienesta Preiļu nodaļa. Griežoties nodaļā, katram kandidātam jāņem līdzi pase, darba grāmatiņa, ka arī ārsta izziņa par veselības stāvokļa piemērotību koku gāzēja profesijai. Tuvākas ziņas pa tel. Preiļos 23100 un Līvānos 43723.

S.BERNĀNS,
nodarbinātības valsts dienesta
Preiļu nodaļas vadītājs

Vai raksim zemnīcas?

Ar šā gada 1. aprīli valdība mūs sola iepriecināt ar jaunu likumu par dzīvojamo platību — par to LR AP sāka lemt 9. februārī un grasās pabeigt šodien, 16. februārī. Tiek izskatīts jautājums, ka nevajag ierobežot īres maksas ar valdības noteiktajiem maksimālajiem griestiem. Izīrētājs maksu par dzīvokli varēs paaugstināt bez īrnieku piekrišanas, ja izdarīti dzīves apstākļu uzlabojumi un ja nama uzturēšana ir nerentabla.

Ko nozīmē nerentabls nams? Lai uzlabotu Preiļu linu fabrikas strādnieku dzīves apstākļus, straujos tempos A.Upīša ielā (siera rūpnīcas mikrorajonā) tika uzcelta 60 dzīvokļu māja. Tajā patiešām lielākā daļa īrnieku bija šī uzņēmuma strādnieki un viņu ģimenes. Tagad fabrika vairs nedarbojas, tai, tātad, strādnieki nav vajadzīgi, un viņi papildinājuši bezdarbnieku rindas. Kopš 1991. gada īres maksa, ieskaitot komunālos pakalpojumus, piemēram, par triju istabu dzīvokli no 28 rubļiem un 70 kapeikām pieaugusi līdz 4050 rubļiem šogad. Šis aprēķins sastādīts 4 cilvēku lielai ģimenei. Lielākai ģimenei skaitļi vēl iespaidīgāki.

Kādā no sarunām fabrikas direktors Mihails Agurjanovs teica, ka šī nama uzturēšana devusi rūpnīcai 200 000 LVR zaudējuma (tagad māja nodota Preiļu dzīvokļu saimniecības pārvaldei). Tātad, savu strādnieku laba fabrika varēja arī pieciest nerentabilitāti. Ko darīs jaunie saimnieki?

Lai nama ekspluatācija būtu rentabla, šos divus simtus tūkstošus «sadalīs uz galviņām»? Un valdībai atkal būs jāpalielina pabalsti? Vai tas neizskatās pēc skriešanās sacīkstēm?

Labi, ka mēs dzīvojam nelielā pilsētiņā, bet A.Upīša iela atrodas vispār nomalē, kur vēl ir brīvi zemes gabali — tie, kuriem nebūs pa spēkam jaunā likuma pildīšana, varbūt varēs rakt zemnīcas?

A.Mežmalis

SATVERSMES SAPULCES DEPUTĀTS

Tagad, pirms Saeimas vēlēšanām, mēs domās atgriežamies pie tiem vēsturiskajiem notikumiem, kad tapa Latvijas brīvvalsts: neatkarības pasludināšana 1918. gada 18. novembrī, tam sekojošais sarkano iebrukums. Veidojās jaunā Latvijas armija, sākās cīņa pret vācu landsvēru, pret krievu baltgvardu apvienotajiem spēkiem Bermonta — Avalova vadībā. Beidzot 1920. gada janvārī, kad latviešu vienībām palīgā nāca Latgales partizānu pulki un poļu armijas daļas, sarkanā armija no Latgales tika padzīta pavisam.

Atbrīvotā Latvija sāka gatavoties Satvermes sapulces vēlēšanām, kas notika tā paša gada beigās. 1920. gada 1. maijā pirmo reizi Latvijā tika atklāta tautas vēlēta likumdevēja — Satvermes sapulce. Republikas iedzīvotājus toreiz pārstāvēja 152 deputāti: no Vidzemes un Latgales tajā iegāja pa 39 deputātiem, no pārējiem apgabaliem par 26, no Rīgas — 22. Lūk, ko par šo svarīgo notikumu mūsu valsts dzīvē var uzzināt no valstsvīra Feliksa Cielēna atmiņām, kuras mēs lasījām kādā laikabiedru saietā.

«Bija silta un saulaina diena, kad 1920. gada 1. maijā Satversmes sapulces locekļi sapulcējās uz pirmo sēdi. Likās, ka pati daba uzsmaida šim ārkārtīgajam notikumam latviešu tautas vēsturē,» raksta F.Cielēns. «Pats nams todien bija visai svinīgs: paklāji sarkanos toņos un dekoratīvi lauru koki greznoja vestibila baltās marmora kāpnes. Pa tām svarīgi virzījās tautas deputāti.»

Tālāk Felikss Cielēns vēstī:

«(..) Vairums latgaļu jutās kuluāru parketā kaut kā nedroši, kā nabadzīgi radinieki kāzās.»

Vienīgi vecais Fr.Trasuns kaut lēnīgā gaitā, tomēr droši soļoja Augstajā namā, jo viņš labi apzinājās, ka jau 1906. gadā viņš bija tautas vietnieks lielās Krievijas valsts domē. (No M.Bukša «Latgaļu atmoda», 1976. g., 439. lpp.)

— Lūk! Lūk! Šinī svinīgajā notikumā — Satversmes sapulces atklāšanā — piedalījās arī mans tēvs, — pēkšņi lasīto pārtrauca mana skolas biedrene.

— Tavs tēvs? — es brīnījos.

— Kā tad! Viņu toreiz par deputātu Satvermes sapulcē ievēlēja no Preiļu puses, no Kastīres.

Man grūti bija tam noticēt, jo no skolas laikiem atcerējos spēcīgu, ūsainu Latgales lauku cilvēku, pašaustos vadmalas svārkos iebraucam Jaunaglonas klostera ģimnāzijas vārtos. Viņš kārtējo reizi bija atvedis produktus, jo kopš skolas dibināšanas tur mācījās viņa vecākā meita. Pēc pāris gadiem uz turieni atnāca arī otrā meita. Dēls ģimnāziju bija beidzis Aglonā, kad trīsdesmito gadu otrajā pusē uz vidusskolu atnāca arī jaunākā meita Valerija, kas dzimusi 1922. gadā. Tai tēvs tolaik bija izvēlējies vārdu, dziļi cienot pirmo akadēmiski izglītoto Latgales sievieti, pagaidu Zemes padomes locekli, vēlāk Satversmes sapulces deputāti, lielisku runātāju un neatlaidīgu cīnītāju par izglītību Latgalē — Valeriju Seili.

— Vai jūsu tēvs arīdzan bija skolots, jo, cik zinu, jūs visi beidzāt ne tikai ģimnāziju, bet arī augstskolu.

— Jā, visi gan, atskaitot vecāko māsu, kas, pēc ģimnāzijas pabeigusi kursus, palika strādāt dzimtajā pusē par skolotāju. Toties tēvs, negaidīti kļuvis par Satversmes sapulces deputātu, kā lielāko nelaimi uzskatīja to, ka viņam pašam nebija nekādas izglītības.

— Pilnīgs analfabēts?

— Ne gluži. Lasīt un rakstīt viņš bija iemācījies pašmācības ceļā.

— Tad viņš būs bagāts bijis, ja spējis jūs visus izskolot. Mēs visi no savas pieredzes zinām, ar kādām pūlēm brīvajā Latvijā Latgales jaunieši ieguva augstāko izglītību, dažkārt pa vienam izraugoties no lielās saimes, aiz sevis atstājot pārējos brāļus un māsas, kuri palika par kalpiem, ja šaurā zemīte nespēja visus nodrošināt ar iztiku, kur nu dot iespēju vēl kādam augstas skolas apmeklēt.

— Diez vai gluži par bagātu 18 ha lielas zemes īpašnieku varētu nosaukt?

— Pareizi, jo, dzīvojot sādžā, kad zeme sadalīta šņorēs, bagāts neviens nevarēja kļūt.

— Mans tēvs par viensētnieku kļuva 1911. gadā, jo tādu iespēju toreiz Latgalē deva Stolipina agrārā reforma. Sākās mājū celšana, drīz dzīvi satricināja pirmais pasaules karš, tad nāca revolūcija, jukas un sarkano valdīšana Latgalē no 1918. gada decembra līdz 1920. gada janvārim ar rekvizīcijām, laupīšanām. Tas viss bagātību arī viensētniekam nodrošināt nevarēja, tāpēc tēvs savā laikā, lai ko nopelnītu, pie Kastīres muižas īpašnieka Žabas par kučieri strādāja.

— Pārlieku dārgi tādos apstākļos maksājusi tēvam jūsu visu skološana.

— Kad visi izaugām, tad dažkārt zobodamies tēvam pārmetām, ka viņš, būdams Satversmes sapulces deputāts, rīkojies pavisam aplam, atteikdamies no iespējas kļūt par kāda muižas centēja vai dzirnavu īpašnieku. Mēs tomēr zinājām daudzus, kas par tādiem bija kļuvuši. Tad taču nesalīdzināmi vieglāka būtu viņam bijusi mūsu visu skološana.

— Kādas bija viņa paša domas?

— «Kā es varētu skatīties acīs saviem vēlētājiem, ja, izmantojot deputāta priekšrocības, pats sagrābtu svešu zemi kādas muižas centrā, kad Latgalē ar to nespējām apgādāt visus zemes gribētājus, kad vienam pieder daži hektāri, citam tās nebija nemaz.» Tā viņš atrunājās ikreiz, kad mēs viņam to atgādinājām. Esmu pārliecināta, ka citādi rīkoties viņam neļāva īsteni ticīga cilvēka sirdsapziņa, jo viņš bija ļoti reliģiozs. Par īstiem kristiešiem viņš audzināja arī mūs — savus bērnus. Iespējams, ka viņu vēl piemin kāds no vecajiem kastīriešiem, jo arī savu deputāta algu viņš izdāļājis, aizdodams lūdzējiem — saviem vēlētājiem, kas pa lielākai daļai tikuši aizmirsta, neatdota.

Tāds, lūk, savā laikā ir bijis brīvās Latvijas pirmās likumdevējas — Satversmes sapulces deputāts no Kastīres Preiļu pusē — Donāts Bicāns.

Kaut jel šodien mēs pamanītu un ievēlētu Saeimā gudrus, ar īstu kristieša sirdsapziņu apveltītus cilvēkus, kas visus spēkus veltītu Latvijas atdzimšanai un tās pilnīgai atbrīvošanai no svešas varas un svešām ietekmēm.

Natālija Giluča

TURPINĀM SARUNU PAR LINKOPĪBU

Lini pasaulē

Šobrīd, kad garšķiedras linu audzēšana Latvijā ir katastrofālā situācijā, atskan aicinājumi audzēt eļļas linus. Tāpēc interesanti būtu uzzināt, kādas ir vadošās tendences pasaules linkopībā un kādas ir Latvijas linkopju perspektīvas?

Pasaulē linus audzē gan šķiedrai, gan eļļai. Lielākās šķiedras linu sējplatības 1990. gadā bija bijušajā PSRS — 782 tūkst. ha jeb 67 % no pasaules linu platībām. Tos audzēja Krievijā, Baltkrievijā, Ukrainā, Lietuvā, Latvijā, Igaunijā. Eiropas valstīs bija 222 tūkst. ha jeb 19 % — Rumānijā, Francijā, Čehoslovakijā, Polijā, Beļģijā u. c., 145 tūkst. ha jeb 12 % Ķīnā. 1990. gadā pasaulē kopā ieguva 830 tūkst. tonnu linšķiedras.

No garšķiedras liniem galvenokārt iegūst šķiedru. Linu šķiedrai ir ļoti plašs pielietojums, sākot no linu diegiem, audumiem sadzīves un tehniskām vajadzībā un beidzot ar liniem dekoratīvi lietišķajā mākslā.

No garšķiedras liniem ražoto linu audumu pieprasījums pasaules tirgū turpina samazināties to augstās cenas dēļ. Piemēram, itāļu firmu ražotiem linu krekliem cena Ņujorkas veikalos bija ap 114 USD, tajā pašā laikā augstas kvalitātes angļu poplina krekli, kas satur kokvilnu un ķīmiskās šķiedras, maksāja ap 20 USD. Tomēr nenoliedzama ir dabiskās linšķiedras pozitīvā ietekme uz cilvēka organismu.

Aizvien lielāku nozīmi pasaulē iegūst arī tendence uz dabisko šķiedru pārstrādes procesa nekaitīgumu apkārtējai videi salīdzinājumā ar ķīmisko šķiedru ražošanu. Piemēram, Zviedrijas zinātnieki tieši uzsver linšķiedras unikālās īpašības: tas ir ekoloģiski tīrs materiāls ar augstu izturības pakāpi un īpašu ķīmisko sastāvu.

Eļļas linus pasaulē visvairāk audzē Kanādā, Argentīnā, Indijā, mazāk bijušajā PSRS teritorijā, ASV u.c. valstīs. No eļļas liniem iegūst linsēklas, eļļu, linsēklu raušus un linu salmus. Ik gadus pasaules linkopji saražo ap 2-3 milj. tonnu linsēklu. Lai gan linsēklu ieguve pasaulē ieņem pēdējo vietu starp eļļas sēklām (sojas pupiņas, kokvilnas sēklas, zemesrieksti u. c.), taču šī vieta ir stabila, jo linsēklu izmantošana ir tik specifiska, ka tās nevar aizstāt ar citām eļļas augu sēklām. Galvenais produkcijas veids, ko iegūst no eļļas linu sēklām, ir linsēklu eļļa jeb lineļļa. Tā ir ātri žūstoša, tāpēc to galvenokārt izmanto tehniskām vajadzībām — eļļas un tipogrāfijas krāsu, laku ražošanā. Pasaulē lineļļu plaši lieto arī farmakoloģisko, medicīnisko un kosmētisko preparātu rūpniecībā. Pēc papildus apstrādes — filtrēšanas augstākā labuma lineļļu lieto kulinārijā, konditorejas rūpniecībā u. c. Cits svarīgs lineļļas izmantošanas veids var būt galdu, grīdu pārklājumos, kā arī vaskadrānu un ūdens necaurlaidīgu pārvalku izgatavošanā. Pēdējos gados paplašinās lineļļas izmantošana linoleja rūpniecībā. Galvenais iemesls tam ir šāda linoleja izturība pret aizdegšanos un nekaitīgums apkārtējai videi, jo tiek ražots no dabiskām izejvielām.

Svarīgākais blakusprodukts pie viselementārākās lineļļas izspiešanas ir linsēklu rauši. Tos izmanto kā augstvērtīgu lopbarību, jo tie satur ap 33 % sagremojamā proteīna.

Visbeidzot no linu stiebriem iegūst celulozi, kuru tālāk izmanto papīra rūpniecībā visizturīgāko un augstvērtīgāko papīru ražošanai naudas zīmju, akciju un obligāciju drukāšanai, kā arī cigarešu papīra izgatavošanai.

Pateicoties mūsu tautieša no ASV, finansista Antonija Franča sniegtajai informācijai, varam gūt priekšstatu par eļļas linu pasaules cenām. Laika periodā no 1980. līdz 1990. gadam vidējā eļļas linsēklu cena Roterdamas ostā (Nīderlandē) bija 282 USD par 1 tonnu. Izlases sēklas ar augstu eļļas un proteīna saturu maksāja līdz 400 USD par 1 tonnu. Linsēklu eļļas cena bija 560 USD par 1 tonnu. Linsēklu raušu cena minētajā laika posmā Mineapolisā (ASV) bija 138 USD par 1 tonnu. 1992. gada sākumā linsēklu cena Kanādā bija 133 USD, lineļļas — 319 USD, linsēklu raušu — 64 USD par 1 tonnu.

Kanāda un Argentīna ir lielākās eļļas linsēklu un to pārstrādes produktu eksportētājas pasaulē. Pēdējos gados Eiropas Kopienas valstīs tiek noteiktas labvēlīgas cenas linu produkcijai, lai palielinātu to audzēšanu Eiropā un samazinātu linsēklu importu no Kanādas.

Vairākas Eiropas valstis (Zviedrija, Anglija, Vācija, Francija) izstrādā savstarpējās sadarbības programmas eļļas un šķiedras linu izmantošanas pētniecībā.

Pēc iepriekš sacītā rodas loģisks jautājums: vai Latvijai ir vieta pasaules linu tirgū? Droši var teikt, ka — ir. Tomēr vispirms Latvijas linkopjiem ir jānodrošina valsts iekšējais pieprasījums pēc linšķiedras, un viņi to var izdarīt valdības labvēlīgas cenu politikas gadījumā. Lai ražotu augstas kvalitātes linšķiedras izstrādājumus ar zemākām izmaksām, kas varētu konkurēt pasaules tirgū, nepieciešams mainīt linu audzēšanas tehnoloģiju. Kas attiecas uz eļļas liniem, tad tos varētu sākt audzēt Latvijā ar domu, ka tiktu ieguldīti līdzekļi pārstrādes kombinātu celtniecībā — eļļas un celulozes ražošanai. Šie produkcijas veidi būtu noderīgi valsts iekšienē un perspektīvā nestu peļņu arī ārējā tirgū.

E.Jermolajeva,
ekonomisko zinātņu maģistre

Zemniekiem — ražīgus lopus

Ražīgus ganāmpulkus vēlas katrs. Pagastu zemnieku biedrībām un piensaimniekiem būs savi speciālisti, kuri sekos cīltsdarbam, veiks citus uzdevumus, bet līdz tam vēl jāpogaida. Ceļš tomēr būtu jāsāk jau šodien, negaidot, kas būs nākotnē. Un te ar ceramies mākslīgo apsēklošanu. Zemnieku sapulcēs noskaidrojies, ka ne visi pietiekami labi zina lietas būtību. Palūdzām izskaidrot rajona lauksaimniecības dzīvnieku mākslīgās apsēklošanas starpsaimniecību organizācijas vadītāju JURI PRIKULI:

— Pagājušajā gadā decembrī stacija apkalpoja trīs loka maršrutus, tie saglabājušies, bet pēc vajadzības var palielināt. Tajos ietilpa paju sabiedrības «Jersika», «Pelēči», «Turība», «Dzintars», «Rušona», šogad Viļānu organizācijas pakalpojumus domā izmantot «Smelteri», «Galēni», «Dravniekī» un «Sīļukalns». Mūsu nodaļas klientu skaits samazinājās paju sabiedrībās, un diezgan ievērojami — par vairāk nekā trim tūkstošiem govju un telīšu pērn apsēklots mazāk. Gandrīz par sešiem simtiem govju mazāk apsēklots arī zemnieku saimniecībās. Tomēr, ja paju sabiedrībās vērojams šo dzīvnieku skaita samazinājums, tad zemnieku saimniecībās ir pretēji. Un agri vai vēlu viņiem būs jāgriežas pie mums. Tā bija paju sabiedrībā «Vārkava I».

Viens no iemesliem šādai «iešanai mazumā» bija augstā maksa par pakalpojumu — 930 rubļi. Tagad tā samazināta līdz 500 rubļiem un nav atkarīga no attāluma vai tehnika izbraukšanai patērētā benzīna daudzuma, ir spēkā jau no 21. janvāra. Neko lētāk neizmaksā govs lecināšana arī pie kaimiņam piederoša buļļa, kuram neviens nespēj noteikt izcelsmi.

Zemnieku saimniecības apkalpo izveidoto loku ietvaros, kuras tajos iekļautas. Ja kāds vēlas piebiedrināties no jauna, viņam jāgriežas organizācijā, tālruņi — 23331 un 22845, zvanīt līdz pulksten pusdesmitiem rītos, jo vēlāk visi tehnikī jau izbraukuši.

Jāsaka, viņi ir pierādījuši, strāda ar lielu atbildības izjūtu. Izdarītā aptauja paju sabiedrībās liecina, ka no pirmā piegājiena grūsnība iestājas vidēji 62 procentos. Par zemnieku saimniecībām tādu datu nav, bet aptaujā vienā Aglonas pagastā šis rādītājs ir augstāks — 81 procents. Maksu ņem pēc padarītā darba, tehnikis izraksta attiecīgu kvīti.

Organizācija mēģinājusi nodarboties ar citu mākslīgo apsēklošanu, taču bija no tās jāatsakās, jo pasūtījumu izrādījās maz. Ja nav pilnas slodzes vienam tehnikim, tad tas neatmaksājas arī organizācijai. Tāpat darbietilpīga ir ķēvju apsēklošana. Jābrauc vairākas reizes, un ir dārgi, tāpat nebija pieprasījuma.

Sarunas noslēgumā J.Prikulis uzsvēra, ka viņa organizācija cenšas saglabāt savu klientu kontingentu, strādā precīzi un tās pakalpojumi, ņemot vērā rezultātus, nav dārgi.

A.Rancāns

Sporta kluba «Cērība» zālē Preiļos notika rajona skolu komandu sacensības tautas bumbā.

■ Uzvarētāji — Preiļu 1. vidusskolas komanda.

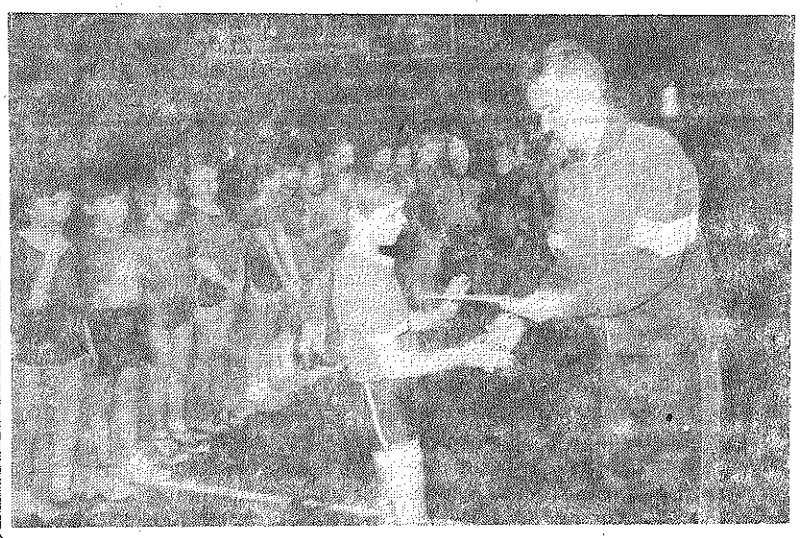

■ Aplauzo rožupiešus — otrās vietas ieguvējus.

■ Spēles gaitu apspriež rudzātieši, kuri sacensību noslēgumā ieņēma trešo vietu.

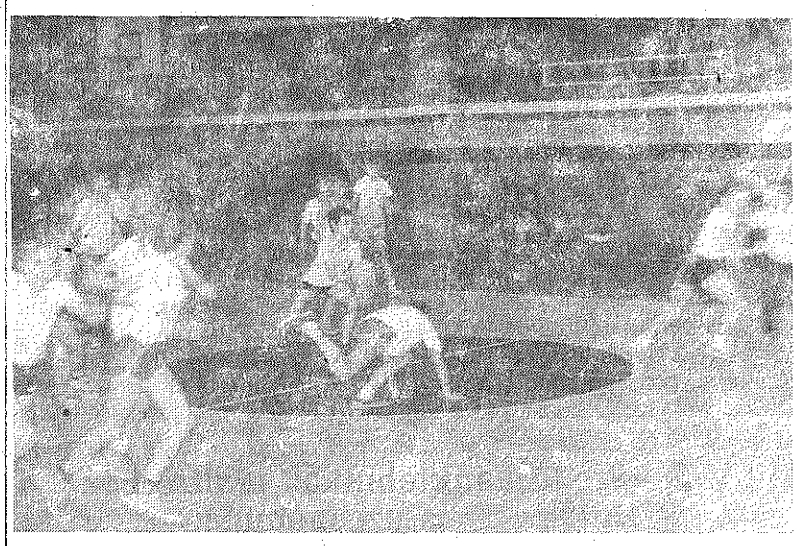

■ Spēles moments.

J.Silicka foto

✉ LASĪTĀJU VĒSTULES

Ja Jūs, Grigorjeva kungs *(skat. A.Grigorjeva vēstuli «Joprojām totalitāra valsts?», «Novadnieks», 1993. gada 28. janvārī. Red.)*, dzīvotu totalitārā valstī, tad Jūs šādu rakstu neviena avīzē nepublicētu, un ne tikai — tas Jums sagādātu vēl lielākas nepatikšanas.

Visu sociālo un ekonomisko neiamju cēloni Jūs saskatāt politiskas opozīcijas trūkumā. Šajā ziņā Jums var piekrist, jo opozīcija, kura pastāv šodien, nav parasta opozīcija, kādu to pazīst pasaules demokrātiskā sabiedrība, bet gan atklāti naidīga kustība, ko pārstāv gan «Līdztiesība» Augstākajā Padomē, gan veterānu apvienība un vēl dažas citas krieviski runājošo kustības un biedrības. To vadībā parasti ir bijušās militārpersonas (laikam nekur citur nav koncentrējies tik daudz izbijušo armijnieku kā Latvijā un Rīgā), kuras visai nepārprotami aicina iznīcināt valstisko neatkarību un atgriezt šo «noklīdušo avi» pie «Maskavas gana». Jums diemžēl taisnība: arī starp latviešiem atrodas tādi, kuri ilgojas nokļūt atpakaļ «komunisma paradīzē» zem okupācijas zābaka.

Taisnība, ka pāreja no komunisma uz normālu saimniecisku un politisku sistēmu ir ļoti grūta, rodas visas šīs nejēdzības, par kurām Jūs rakstāt. Bet vai pāreja no kapitālisma uz komunismu 1917. gadā nebija nesalīdzināmi grūtāka, asiņaināka, saistīta ar masu badu, slepkavībām, nāves nometnēm, veselu tautu un nāciju fizisku iznīcināšanu, kas notika komunistu partijas (kuru Jūs tik ļoti vēlētos tagad redzēt opozīcijā) vadībā?

Jūs atkal raudat par cilvēktiesību pārkāpumiem attiecībā pret krievvalodīgajiem. It kā tas vispār būtu iespējams, it kā Jūs nezinātu, ka Latvija gandrīz 50 gadus bija okupēta un kolonizēta PSRS teritorija, apgabals ar izteiktu piespiedu industrializāciju, rusifikāciju un genocīdu pret latviešu nāciju. Šodienas valdībai vispirms būtu jāpārmet laipošanas un nevarības politika tā vietā, lai skaidri un gaiši pasaulei pateiktu, ka pirmām kārtām jāprasa dekolonizācija kā to paredz ANO Statūti.

Ja Krievija mums atkārtoti atgādina par savām izsenajām tiesībām uz iekarotās Baltijas zemes, kuras tikai īsu brīdi bija ieguvušas valstisko neatkarību, tad kāpēc Anglija, Francija un citas valstis nevar prasīt atzīt to tiesības uz bijušajām kolonijām Āfrikā un Āzijā, kuru vietā tagad radušās neaizsargātas valstis un pavisam maziņas valstiņas, kas agrāk pat īsu brīdi nav bijušas neatkarīgas?

Piekrītu Jums: arī es nožēloju, ka tikai viens pats Rubiks sēž cietumā, kad blakus viņam vajadzētu atrasties visiem tiem, kas savos saietos plivina vecās varas karogus un atklāti aicina uz vardarbību un Latvijas valstisko sagrāvi, bet valdība ir tik nevarīga vai negribīga, ka nesauc šos darbonus pie atbildības. Jūs taču piekritīsiet, ka totalitārai valstij tāda nevarība nav raksturīga.

V.GORS *(Līvānos)*

«Kas meitiņu baltu dara,

ja ne krāna ūdentiņš?» — tā kādā populārā dziesmā. Bet kas preilieti baltu dara? Protams, tas pats krāna ūdentiņš. Tikai tikt pie tā nemaz nav vienkārši. Piektdienās, sestdienās visu dienu jāsēž mājās pie atgriezta krāna, lai nepalaistu garām to brīdi, kad pados silto ūdeni.

Ja jūs kaut kur aiziesiet, tad, iespējams, sagaidīsies ūdeni tikai ap 10 vakarā, kad jau gribēsies gulēt, nevis veļu mazgāt vai pašam mazgāties.

Ja jums izdosies noķert ūdeni rītā vai dienā, tas var izbeigties pašā mazgāšanās vidū vai arī izrādīties tik rūsains, ka negribēsiet ne pats tādā krāsā krāsoties, ne veļu dzeltināt.

No izteicieniem, ar kādiem apveltī siltumtīklu darbiniekus pusnomazgājušies preilieši, varētu sastādīt vārdnīcu ar bagātu ne būt ne glaimojošu vārdu krājumu.

Vai tiešām siltā ūdens problēma ir tik sarežģīta?

L.Zīle

TELEVĪZIJAS PROGRAMMA

Otrdiena, 16. februāris

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.15 Muzikāls raidījums pusaudžiem. 19.00 Vizīte. 19.30 Heidelbergas naktis. TV iestudējums. 6. daļa. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Kinovakars. Lietuviešu filmu programma. Mūžīgā gaisma. Mākslas filma. 23.30 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

17.30 BBC World Service. 18.05 Angļu valoda. 18.30 Ciemakukulis no Lietuvas. 18.50 Mult. filma. 19.10 Latvijas bizness. 19.45 Ceļotāja acīm. 20.15 Koncerts. 20.30 Panorāma. 21.00 Kamīna zālē. 21.45 Ziņas. 22.00 Ēterā - Ogres TV. 22.30 CNN.

OSTANKINAS TV

15.10 Lietuvas TV programma bērniem. 16.05 Roka stunda. 16.45 Kā gūt panākumus. 17.00 Ziņas. 17:25 Lietuva šodien. 17.50 Melu upe. Mākslas filma. 4. sērija. 18.40 Miniatūra. 18.55 Tēma. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Vara. TV izrāde. 22.30 Maksima. 23.05 Ziņas. 23.30 Radio Truba. 00.00 Preses ekspresis. 00.10 Megrē un vecā dāma. TV izrāde. 1. daļa.

KRIEVIJAS TV

17.00 Kad mēs bijām bērni. 17.15 Es esmu. 18.00 Parlamenta vēstnesis. 18.15 Tautieši. Krievi. 18.45 Svētki katru dienu. 19.00 Vēstis. 19.25 Santabarbara. 132. sērija. 20.15 Mākslas laukums. 21.00 Gads ar Gaidaru. 21.30 Koncerts. 22.00 Vēstis. 22.25 Sporta karuselis. 22.30 A.Martinova koncerts. 22.45 Krievijas Federācijas AP sesijā. 23.00 Izklaidējoša programma.

Trešdiena, 17. februāris

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.15 Koncerts. 18.40 Brīvais mikrofons. 19.30 Mūzikas pasaulē. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Visu vai neko. 22.30 Dīva. 23.30 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

17.30 BBC World Service. 18.05 Runāsim vāciski. 19. nod. 18.25 Brīnumzeme. 19.00 Mult. filma. 19.10 Spektrs. 19.45 Tikšanās Mārupes ielā. 20.10 Dzied koris Cantus. 20.30 Panorāma. 21.00 Vēlēšanu likums. Jautājumi un atbildes. 21.45 Ziņas. 22.00 Latgales ziņas. 22.30 Deutsche Welle.

OSTANKINAS TV

5.30 Rīts. 7.45 Firma garantē. 8.00 Ziņas. 8.20 Noskaties, paklausies... 8.40 Melu upe. Mākslas filma. 5. sērija. 9.30 Dzīvnieku pasaulē. 10.10 Jauno mūziķu koncerts. 10.50 Preses ekspresis. 11.00 Ziņas. 11.20 Megrē un vecā dāma. TV izrāde. 2. daļa. 12.35 Sirdsapziņas priekšā. Mākslas filma. 2. sērija. 13.40 Mult. filma. 14.00 Ziņas. 14.20 Uzņēmējs. 14.25 Telemikss. 15.10 Bloknots. 15.15 Lennebergas Emīls. 12. sērija. 15.45 Dzied T.Suvorova. 16.00 Starp mums, meitenēm... 16.20 Lidojošā māja. Mult. filma. 16.50 Tehnodroms. 17.00 Ziņas. 17.25 TV kanāls Ostankina piedāvā... 17.50 Melu upe. Mākslas filma. 5. sērija. 18.45 Mūzikas mozaīka. 19.00 TV izmeklēšana. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Krievija, kuru esam zaudējuši. Mākslinieciski publicistiskā filma. 23.00 Ziņas. 23.25 Klubs L. 00.05 Preses ekspresis. 00.15 Megrē un vecā dāma. 2. daļa.

KRIEVIJAS TV

17.00 Kristīgā programma. 17.30 Meistari. 18.00 Līdz Maskavai — tālu... 18.45 Svētki katru dienu. 19.00 Vēstis. 19.25 Ekspocentrs piedāvā... 19.30 Santabarbara. 133. sērija. 20.20 Programma EKS. 20.30 M.Šutovas koncerts. 21.00 Studija Nota Bene. 22.00 Vēstis. 22.25 Sporta karuselis. 22.30 Nebūt dinozauram. 22.45 Krievijas Federācijas AP sesijā.

Ceturtdiena, 18. februāris

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.15 Ahoi! 19.00 Cerību zvaigzne. 19.30 Programma Neatkarība. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Dzīvīte, dzīvīte... 22.40 Zem trīs zvaigznēm. 23.00 Mūzika atpūtai. 23.30 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

17.30 BBC World Service. 18.05 Angļu valoda. 18.35 Videoputeklis. 18.55 Mult. filma. 19.10 Spektrs. 19.45 Sala. 20.00 Reģionālās TV piedāvā. 20.30 Panorāma. 21.00 Diskusiju klubs. 21.45 Ziņas. 22.00 CNN.

OSTANKINAS TV

5.30 Rīts. 7.45 Firma garantē. 8.00 Ziņas. 8.20 Mult. filma. 8.35 Melu upe. Mākslas filma. 6. sērija. 9.25 Mūsu mūzikas klubs. 10.05 ...Līdz sešpadsmit un vecākiem. 10.50 Preses ekspresis. 11.00 Ziņas. 11.20 Ziemošanas vieta. Mākslas filma. 12.30 Īsā spēle. Mākslas filma. 14.00 Ziņas. 14.20 Uzņēmējs. 14.25 Telemikss. 15.10 Bloknots. 15.15 Lennebergas Emīls. 13. sērija. 15.45 Mult. filma. 16.00 Mūsu mūzikas klubs. 16.40 ...Līdz sešpadsmit un vecākiem. 17.50 Melu upe. Mākslas filma. 6. sērija. 18.45 E.Rjazanova autorprogramma Sarunas svaigā gaisā. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Loto spēle Miljons. 21.10 Skan mūzika. 23.00 Ziņas. 23.25 Pasaules meistarsacīkstes slēpošanā.

KRIEVIJAS TV

17.00 Trests M. 17.15 Opozīcija. 18.00 Parlamenta vēstnesis. 18.15 Deviņas dienas Kolorādo. 19.00 Vēstis. 19.25 Svētki katru dienu. 19.35 Santabarbara. 134. sērija. 20.25 Hrono. 21.00 Mana Tēvzeme. 22.00 Vēstis. 22.25 Sporta karuselis. 22.30 Programma EKS. 22.40 Krievijas Federācijas AP sesijā. 23.10 Muzikāli poētiska kompozīcija Kāpēc mūs izraidīja no Paradīzes? 23.55 Rudens ritmi'92.

Kasācijas sūdzība noraidīta

1992. gada 6. septembrī, krietni iedzēruši, līvānieši Osvalds Baltmanis (1940. g. dz., agrāk sodīts, nekur nestrādā) un Sergejs Kolosovs (1971. g. dz., nestrādā) nolēma apmeklēt Turku pagasta «Jaudzemus». Tur kūts aizmugure atvēra aizkrampētas durvis, iekļuva kūtī un nozaga 2 aitas 5000 rubļu kopvērtībā. Laupījumu aizstiepa uz Baltmaņa mājām Līvānos, Jelgavas ielā, kur nokāva un gaļu sadalīja.

Tiesas sēdē abi atzina sevi par vainīgiem. Kolosovs samaksāja «Jaudzemu» saimniecei 5000 rubļu.

Nosakot sodu Baltmanim, tiesa ņēma vērā, ka viņš agrāk jau ir sodīts par zādzībām un atkal izdarīja to pašu, turklāt dzērumā, kas viņa vainu pastiprina.

Nosakot sodu Kolozovam, tiesa ievēroja, ka viņš agrāk nav sodīts, no bijušās darba vietas raksturots pozitīvi, nodarīto zaudējumu atlīdzinājis pilnīgi.

Spriedums: Baltmanim — brīvības atņemšana uz 5 gadiem ar mantas konfiskāciju, sodu izciešot stingrā režīma labošanas darbu kolonijā; Kolosovam — sodu noteikt nosacīti ar pārbaudes laiku uz 5 gadiem.

Šī tiesas sēde notika vēl 1992. gada 18. decembrī. Osvalds Baltmanis bija uzrakstījis kasācijas sūdzību LR Augstākajai tiesai, uzskatot, ka sods ir ļoti bargs. Atgriezies no iepriekšējā ieslodzījuma, viņš nekur nevarēja atrast darbu, dzīvoja viens pats, materiālie apstākļi ir grūti.

LR Augstākās tiesas Krimināllietu tiesas kolēģija noraidīja kasācijas sūdzību, jo Baltmaņa vaina konstatēta, viņam noteiktais sods atbilst Kriminālkodeksa 35. panta prasībām. Viņš ir agrāk tiesāts, bet nelabojās. Atkal būdams dzēris, izdarīja zādzību, soda mīkstināšanai nav nekāda pamata.

L.Zīle

Sporta klubs «Cerība informē

Futbols

● Aizvadītas kārtējās spēles Preiļu pilsētas minifutbola čempionātā: Cerība-78 — Policija 8:4, Parks — Ražība 7:5, Lauktehnika — Veterāni 9:1, SCO — Latgale 13:6, Cerība — Druva 14:1, Cerība-78 — Druva 6:5, Lauktehnika — Ražība 10:3, Latgale — Policija 14:2, Cerība — Parks 5:5, SCO — Veterāni 9:6. Pirms pēdējās kārtas spēlēm, kad tiks noskaidrotas astoņas labākās komandas, turnīrā situācija ir šāda: Cerība — 15, Latgale — 12, Parks — 12, Cerība-78 — 12, Lauktehnika — 9, SCO — 8, Ražība — 4, Druva — 3, Veterāni — 2, Policija — 2.

Basketbols

● Sācies otrais riņķis Latvijas Jaunatnes basketbola līgas meistarsacīkstēs. C-II grupā (1980. g. dz.) Līvānu zēni izbraukumā pieveica Ogres II komandu ar rezultātu 74:55, bet D-II grupā (1982. g. dz.) mūsu rajona pārstāvjiem vajadzēja piekāpties ogrēniešiem: Ogre — Preiļi 60:29; Ogre — Līvāni 110:13.

● Latvijas novados turpinās spēles starp skolu komandām. «Oranžās bumbas» sacensībās pēc cīņām ar Krāslavas rajona un Daugavpils komandām nākamajā posmā iekļuvuši Riebiņu vidusskolas zēni jaunākajā grupā (1982. g. dz.) un Riebiņu vidusskolas meitenes vidējā grupā (1978. g. dz.). LTF kausa izcīņā (1977. g. dz.) savus pretiniekus pieveica Līvānu 1. vidusskolas meitenes un Preiļu 1. vidusskolas zēni, bet «Vidusskolu kausa» izcīņā tālāk virzās Līvānu 1. vidusskolas meiteņu un zēnu komandas.

I.Babris,
sporta kluba «Cerība» priekšsēdētājs

V/u «Preiļu Lauktehnika» realizē bez tirdzniecības uzcenojuma:

— kultivatorus (darba platums 3 m, 4 m),
— vieglo automašīnu piekabes,
— kartupeļu stādāmās mašīnas,
— lopbarības smalcinātājus KPI-4,
— slaukšanas iekārtas AID-2,
— centrālapkures katlus,
— sadzīves putekļu sūcējus «Audra»
un rezerves daļas lauksaimniecības tehnikai.

Tel. uzziņām — 22710 un 22453.

Lai precizētu pensionāru sarakstu, lūdzam pensionārus, kuri patērētāju kooperācijas sistēmā nostrādājuši ne mazāk kā 10 gadus, piezvanīt patērētāju biedrības vai uzņēmuma kadru daļai.

17. februārī plkst. 19 Preiļu RKN aicina uz Vissavienības humora un satīras konkursu laureāta *Valērija Moskaļova* humora vakaru.
Kolektīvu vada M.Zadornovs.
Kase strādā no 15. februāra no plkst. 16 līdz 18.

SIA «HELP»
pārdod, maina, remontē un pērk
dziļurbuma sūkņus ECV-5; 6; 8 par zemākām nekā tirgus cenām.
TĀLRUNIS Daugavpilī (254) 62012.

SIA «VIA, EST VITA»
veic kravu pārvadājumus,
celtspēja - 15 t.
Cena pēc vienošanās.
Tel. 21565.

SIA «Līvānu būvmateriāli»
PĀRDOD
tērauda zirgu ratus.
Gabarīti: augstums — 835 mm,
platums — 1350 mm,
garums — 2400 mm,
tukšu ratu svars — 205 kg,
ratu celtspēja — 750 kg.
Cena — 30 000 LVR.
Uz tehniskiem jautājumiem jums atbildēs, ja piezvanīsiet pa telefonu 44396, izdarīt pasūtījumus — 44534.

Pārdod
automašīnu M-412, motociklu K-750, pianīno «Smoļensk». Tālrunis 21521;
* * *
2 telītes. Tālrunis 58642;
* * *
ēkas, tehniku, mājlopus. Tālrunis 42073 no 15 līdz 18;
* * *
gurķu 12 šķirņu un citu dārzeņu un puķu sēklas, gladiolu sīpolus 19. februārī plkst. 8.00 Preiļos, 13.00 Līvānos;
* * *
«IŽ-Planeta-5» ar blakusvāģi (nobraukti 10000 km). Tālrunis 24196;
* * *
āboliņa sēklas. Tālrunis 52535;
* * *
VAZ-2121. Tālrunis 50476 pēc 18;
* * *
jaunu motorzāģi «Ural». Tālrunis 21145;
* * *
jaunus krāsu televizorus «Brjozka» (PAL-SEKAM, DC, 61 cm) par 28 000 LVR. Tālr. 24292, 21151;
* * *
traktoru T-70 (kāpurķēžu, uz MTZ-80 bāzes, ekspluatācija 2 gadi) vai MAINA pret IŽ-2715 (pikaps); pārdod plaujmašīnu KSF-2,1 rāmjus. Tālrunis Daugavpilī 94138 vakaros.

Pērk
vircas mucu ZŽV-3,2 vai CV-1,2. Zvanīt 30543 no 17 līdz 19.

Maina
GAZ-69A pret riteņtraktoru. Tālrunis 39529.

Kāpt kalnā, brist purvam pāri –
Lielu, mīļu mūžiņu nodzīvoti...
un pārnakt dzimtās zemes klēpī...

Dalām bēdu smagumu ar Jāni Lozdu, MĀTI kapu kalnā izvadot.
Preiļu rajona skolu valde

Cilvēka mūžs ir tik līdzīgs koklei,
Pārtrūka stīgas, un viss paliek kluss.

Skumju brīdī esam kopā ar Jāni Lozdu, MĀTI smiltājā izvadot.
Rudzātu vidusskolas kolektīvs

Sirds nepukst vairs,
Bet vēl tai bija skanēt,
Un acīm mirdzēt, dzīvi vērojot.

Skumstam kopā ar māti, tēvu, vīru, brāli, šķiroties no traģiski mirušās Svetlanas STEPANOVAS.
Drēndzirnavu kolektīvs

Mātes mūžs ir bērnu mūžos pārkalts,
Mātes mūžs nu viņos tālāk zied.

Dalām bēdu smagumu ar Līdijas VIŠĶERES piederīgajiem, guldot viņu dzimtās zemes smiltājā.
Līvānu slimnīcas kolektīvs

Tik māte prot pa rūpju taku
Aiziet klusējot...
G.Selga

Izsakām dziļu līdzjūtību Dzintrai Somai, MĀTI smiltājā izvadot.
Rimicānu pamatskolas kolektīvs

Sāp sirds, no tēva šķiroties,
Kad viņa taka smilšu kalnā iet.
J.Rūsiņš

Skumjās paziņojam, ka miris Ādams Andreja d. UTINĀNS (dzimis 1899. g.).
Apbedīsim šī gada 17. februārī plkst. 10.00 Petravsku kapos.
Sērojošie piederīgie

Izsakām dziļu līdzjūtību skolotājai A.Glužinai un viņas ģimenei sakarā ar VĪRAMĀTES nāvi.
Feimaņu skolas skolotāji

Kur es savas sāpes likšu,
Kam es lūgšu spēkus dot?
Es vairs tevi nesatikšu,
Visu mūžu dzīvojot.
Z.Purvs

Izsakām dziļu līdzjūtību Kristīnei Reinicānei, DZĪVESDRAUGU smiltājā aizvadot.
Preiļu pasta kolektīvs

Vairs neko tev, māmulīt,
Dzīvē nevarēšu sniegt,
Tik pie baltās kapu kopas
Savu galvu zemu liekt.

Skumju brīdī esam kopā ar Lozdu ģimeni, MĀTI un VĪRAMĀTI pēdējā gaitā izvadot.
Aizkalnes skolas kolektīvs

Pārtrūka stīga, apklusa dziesma,
Apdzisa zvaigznes, saira sapņi.
Viss tas notika pēkšņi un strauji,
Pielija sāpju un asaru trauks.
Z.Purvs

Izsakām līdzjūtību tuviniekiem, Jāni REINICĀNU viņsaulē aizvadot.
Preiļu 24. CP kolektīvs

... Atmiņas ziedēs ap tevi
Kā baltas ābeles ...
Ā.Elksne

Esam kopā ar Jāni Lozdu, izvadot MĀTI pēdējā gaitā.
Rimicānu pamatskolas skolotāji

NOVADNIEKS
Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Novadnieks»
REDAKTORS PĒTERIS PĪZELIS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
REDAKCIJAS ADRESE: LV-5301, Preiļos, Aglonas ielā 1. ☎ 22059, 22305, 21759, 22154, 21996, 21985.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169.

Reģistrācijas apliecība № 1018.
Iespiests Daugavpils tipogrāfijā Daugavpilī, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. 1 iespiedloksne.
Metiens 5429 eksemplāri. Pas. № 236

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz «Novadnieku» obligāta.